

# Oksana Zabużko w Łodzi

Uniwersytet Łódzki, Szkoła Filmowa, pismo „Kalejdoskop Kultury”, Teatr Nowy, Fabryka Aktywności Miejskiej – Centrum Wielokulturowe oraz Miasto Łódź zapraszają na wydarzenia związane z pobytem w Łodzi Oksany Zabużko. To wybitna ukraińska pisarka, poetka, należąca do najczęściej przekładanych ukraińskich pisarzy, której czołowe powieści uznawane są za największe sukcesy wydawnicze w historii niezależnej Ukrainy. Eseistka pisząca na temat ukraińskiej kultury, historii myśli ukraińskiej, procesów tworzenia się w Europie świadomości narodowej nowoczesnego typu. Główna ambasadorka „ukraińskości” na Zachodzie, w swym kraju postrzegana jako autorytet. Organizatorzy postrzegają obecność w Łodzi Oksany Zabużko jako istotny sygnał do odpowiedzialnego zainicjowania w Łodzi poważnej dyskusji publicznej na temat Ukrainy, jej relacji z Europą, Rosją i Polską.

Dwudniowy pobyt pisarki organizowany jest przez Uniwersytet Łódzki i Szkołę Filmową z inicjatywy czasopisma kulturalno-naukowego „Kalejdoskop Kultury”, w kooperacji z Teatrem Nowym w Łodzi i przy istotnym partnerstwie Miasta Łódź w partnerstwie z Fabryką Aktywności Miejskiej, której zadaniem jest tworzenie przestrzeni do partycypacji społecznej oraz Łódzkim Centrum Wielokulturowym realizującym działania dla i ze społecznością ukraińską w Łodzi.

Główne punkty programu pobytu Oksany Zabużko – wykład dziekański na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym UŁ pod patronatem Dziekana dra hab. prof. UŁ Rafała Matery, warsztaty narracyjne w Szkole Filmowej, otwarte spotkanie w Teatrze Nowym – skupione są wokół kategorii „widzialności”, wyprowadzonej z wydanej niedawno w Polsce książki eseistycznej „Planeta Piołun”, która jest „listem miłosnym do Polski, adresowanym do «opatrznościowego polskiego współrozmówcy»”. Zabużko pisze w niej m.in. „Nawet pojawienie się ukraińskiego państwa na mapie politycznej w 1991 roku nie przysłużyło się bliższemu poznaniu: na «ukraińskie» story w europejskiej narracji po prostu nie było miejsca – tak długo, jak niezrewidowane pozostawało story radzieckie”. „Sto lat naszej samotności – naszego kulturowego nieistnienia w oczach zewnętrznego świata – odbiło się na moim pokoleniu pisarzy nieodżałowaną stratą: nawet kiedy pojawiajemy się teraz na arenie międzynarodowej, jesteśmy skazani w najlepszym przypadku na bycie na wpół tylko zrozumiałymi, jak jąkały z wadą wymowy, ponieważ kontekst kulturowy, do którego należymy, dla nieukraińskiej publiczności nadal pozostaje niewidzialny”.

Wobec zauważalnego zmęczenia wojną („nudy wojny”, o jakiej pisze Sofia Andruchowycz), przy całym złe, za jakie Federacja Rosyjska odpowiada w Ukrainie, naszym zdaniem tym ważniejsza jest nieustająca rozmowa. Chcemy także, aby obecność Oksany Zabużko w Łodzi dla społeczności ukraińskiej była gestem, który potwierdza jej (by odwołać się do motywu obecnego w pisarstwie Zabużko) „widzialność” – także przez nadanie wizycie pisarki charakteru wydarzenia o statusie miejskim. Dołączając do miast, w których temat historii i kultury ukraińskiej jest przedmiotem istotnej publicznej dyskusji, Łódź wypełnia kolejne, po zapewnieniu opieki uciekającym przed wojną, zobowiązanie, które nakłada na lokalną społeczność obecna sytuacja międzynarodowa. Pokazuje, że jest miastem odpowiedzialnym, wykazującym się troską o swoją społeczność – stwarza przestrzeń, w której Polacy\_Polki i Ukraińcy\_Ukraińki mogą się spotkać, gdzie może wybrzmieć i być dyskutowana kwestia realnie dziś zagrożonej ukraińskiej tożsamości, kultury i państwowości.

## **PLAN POBYTU OKSANY ZABUŻKO: 7-8 PAŹDZIERNIKA 2022**

PIĄTEK, 7 października

godz. 12.00-13.30 - Wykład dziekański „Ukraińskie story: Poznanie i samopoznanie jako problem bezpieczeństwa?”

MIEJSCE: Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny, sala C140, wejście od ul. Rewolucji 1905 r.

Wykład w języku ukraińskim, tłumaczony simultanicznie na język polski.

godz. 17.00-20.00 - Warsztaty narracyjne dla studentów UŁ, PWSFTViT oraz twórców z Teatru Nowego (warsztat zamknięty)

MIEJSCE: Szkoła Filmowa w Łodzi

SOBOTA, 8 października

godz. 16.30-18.00 - Otwarte spotkanie autorskie pt. „Sto lat naszej samotności” ze szczególnym uwzględnieniem obecności społeczności ukraińskiej. Wydarzenie połączone z performatywnym czytaniem fragmentów „Planety Piołun”.

Spotkanie w języku polskim, tłumaczone simultanicznie na język ukraiński.

MIEJSCE: Teatr Nowy w Łodzi - Mała Scena

PROWADZENIE: Anna Łazar - wicedyrektorka i p.o. dyrektora w Instytutach Polskich w Kijowie i w Sankt-Petersburgu, wykładowczyni w Instytucie Kultury Polskiej UW, Instytucie Badań Literackich PAN, Instytucie Sztuki PAN. Członkini redakcji „Nowej Europy Wschodniej”. Kuratorka wystaw sztuki współczesnej m.in. „Białoruskie Perspektywy”, od listopada 2021 r. pracuje w Muzeum Sztuki w Łodzi.

## **Оксана Забужко - українська історія**

В п'ятницю (7 жовтня)

У п'ятницю (7 жовтня) розпочинається низка заходів, пов'язаних із приїздом до Лодзя Оксани Забужко - видатної української письменниці та поетеси. Під час дводенного перебування відбудуться лекція декана «Українська історія: пізнання та самопізнання, як проблема безпеки», наративні воркшопи та відкрита авторська зустріч з перекладом українською. «Сто років нашої самотності».

Оксана Забужко - видатна українська письменниця та поетеса, яка є однією з найбільш часто перекладаних українських письменниць. Її провідні романи вважаються найбільшими видавничими успіхами в історії незалежної України. Як есеїстка пише про українську культуру, історію української думки, процеси формування модерного типу національної свідомості в Європі. Вона - головний посол «українськості» на Заході. У рідній країні її вважають авторитетом.

Дводенний візит письменниці - організований Університетом Лодзі та Школою Кіно за ініціативи культурно-наукового журналу «Калейдоскоп культури» у співпраці з Новим театром у Лодзі та за важливого партнерства міста Лодзь - ми сприймаємо важливу подію для академічної спільноти та культурного середовища, але докладемо всіх зусиль, щоб вона була важливою для української громади в Лодзі. Звідси важливе партнерство Фабрики Міської Активності, завданням якої є створення простору для соціальної участі, та Лодзького мультикультурного центру, який здійснює низку заходів для та з українською громадою в Лодзі.

Основні пункти програми перебування Оксани Забужко - лекція декана на факультеті

економіки та соціології Лодзького університету під патронатом декана факультету д-ра. проф. Лодзького університету Рафала Матери, нарративні майстер-класи в Школі Кіно, відкриті зустрічі в Новому Театрі – зосереджені на категорії «видимість», похідній від нещодавно опублікованої есеїстичної книги «Паднета Полин», яка є «любовним листом до Польщі, адресований «провіденційному польському» співрозмовнику».

Забужко пише в ньому, між іншим, «Навіть поява української держави на політичній карті 1991 року не сприяла ближчому знайомству: в «українській» історії просто не було місця в європейському наративі — доки радянська історія залишалася непереглянутою». «Сто років нашої самотності — нашого культурного не існування в очах зовнішнього світу — це завдало незабутньої втрати моему поколінню письменників: навіть коли ми зараз виходимо на міжнародну арену, ми приречені в кращому випадку бути лише напів зрозумілими, як і заїкуваті з вадами мовлення, тому що культурний контекст, до якого ми належимо, залишається непомітним для не української аудиторії».

З огляду на відчутну втому від війни («нудьгу війни», про яку пише Софія Андрухович) та все зло, за яке несе відповідальність в Україні Російська Федерація, на нашу думку, постійна розмова є ще важливішою. Ми також хочемо, щоб присутність Оксани Забужко в Лодзі для української громади була жестом, який підтверджує її (якщо говорити про мотив, присутній у творах Забужко) «видимість» – також зробивши візит письменниці подією міського рівня. Долучаючись до міст, де тема української історії та культури є предметом значної публічної дискусії, Лодзь виконує ще один обов'язок, опікувавшись тими, хто тікає від війни, який нав'язує місцевій громаді сучасна міжнародна ситуація. Це свідчить про те, що це відповідальне місто, яке дбає про свою громаду – воно створює простір, де можуть зустрітися поляки/польки та українці/українки, де можна озвучити та обговорити питання української ідентичності, культури та державності, які зараз знаходяться під загрозою.

## **ПЛАН ПЕРЕБУВАННЯ ОКСАНИ ЗАБУЖКО: 7-8 ЖОВТНЯ 2022 РОКУ**

П'ЯТНИЦЯ 7 жовтня

Година 12.00-13.30 - Лекція декана "Українська історія: пізнання та самопізнання як проблема безпеки"

МІСЦЕ: Факультет економіки та соціології, аудиторія С140, вхід з вул. Революція 1905 року  
Лекція українською мовою, синхронний переклад польською.

Перед лекцією запрошуємо вас на прес-брифінг за участю представників Лодзького університету, Школи Кіно, Театру Новий у Лодзі, мерії міста Лодзь.

Формуляр реєстраційний учасника лекції

<https://forms.office.com/r/49tjusCkCN>

Статут участі під час лекції декана

Regulamin udziału w wykładzie dziekańskim

<https://tiny.pl/wtm9b>

Година 17.00-20.00 - Наративні майстер-класи для студентів Лодзького університету, PWSFTviT та артистів Нового театру (закритий захід)

МІСЦЕ: Кіношкола в Лодзі

СУБОТА 8 жовтня

Година 16.30-18.00 - Відкрита зустріч з авторами під назвою «Сто років нашої самотності» з особливим акцентом на присутність української громади. Захід поєднується з

перформативним читанням уривків із «Планети Полин».

Зустріч польською мовою, синхронний переклад українською.

МІСЦЕ: Новий Театру Лодзі - Мала сцена

ГОЛОВА: Анна Лазар - заступник директора та в.о директор Польських інститутів у Києві та Санкт-Петербурзі, викладач Інституту польської культури Варшавського університету, Інституту літературних досліджень Польської академії наук, Інституту мистецтва Польської академії наук. Член редколегії «Нова Східна Європа». Кураторка виставок сучасного мистецтва, в т.ч. «Білоруські перспективи», з листопада 2021 року працює в Художньому музеї в Лодзі.

Учасники зустрічі з Оксаною Забужко мають можливість придбати квитки на виставу «Kartowa!», яку презентують відразу після зустрічі, за спеціальною ціною (звичайний квиток входить у вартість пільгового).